vpl.

Pyhäjärvi

Maanantaina 27. syyskuuta 2004 | Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja | N:o 9 • 49. vuosikerta

Salitsanrannan koulun seinään nimilaatta

Tiistaina 10.08.2004 kiinnitettiin Salitsanrannan kansakoulun seinään kivinen laatta, joka kertoo rakennuksessa toimineen kansakoulun vuosina 1903 – 1944. Venäjäksi kyltissä lukee "Vanha koulu".

Tapahtumaa oli todistamassa 35 henkeä käsittänyt matkaseurue entisiä Salitsanrannan koulun oppilaita ja heidän jälkeläisiään ja sukulaisiaan. Ensimmäistä kertaa koulupiirin ja muutenkin Pyhäjärven ja Karjalan kannaksen maisemia katselemassa oli joukostamme lähes puolet. Laatan kiinnityksen jälkeen, allekirjoittaneen lausuttua kiinnitysanat, laulettiin Karjalaisten laulu. Erityisen lisänsä tilaisuuteen toi Maria Lankisen tyttären poika, Marko Juhanen, joka esitteli mummonsa päästötodistuksen. Se oli annettu 21. päivänä toukokuuta 1906. Maria oli aloittanut koulunsa lokakuun 5. päivänä 1903. Hän oli siis ensimmäisen vuoden oppilaita Salitsanrannan koulussa.

Salitasrannan kansakoulu.

Koulun päätyseinään kiinnitetty muistolaatts.

Tilaisuus päättyi yhteiskuvaan kaikilla mukana olleilla kameroilla ja parilla videolla. Kuvauksen aikana virisi spontaanisti yhteislaulu: Karjalan kunnailla.

Laatan kiinnitystä ennen päästiin myös tutustumaan koulun sisätiloihin. Joskus 1990 luvun alussa aloitettu remontointi on jäänyt kesken. Koulun ainoa käyttö nykyään on Salitsanrannan puoleisen pään asunto, jossa on vuodesta 1952 elänyt , nykyään yli 70 –vuoden ikäinen mummo.

Koulun rannassa juotujen matkakahvien jälkeen olivatkin sitten vuorossa kotikäynnit kolmen tulkin avustamina. Rouviset, Partaset, Häsät, Musakat, Puputit, Oreniukset, Henttoset, Federleyt, Lankiset ja Pärssiset pääsivät jälleen käymään kodeissaan tai niiden paikoilla.

Sitkeimmät kävivät myös ihailemassa Kuoppalammin kauniita maisemia Musakan Antin ja Virolaisen Paavon kuljettamina. Tosin vasta toinen yritys onnistui sateisen kesän saatettua normaalireitin ajokelvottomaan kuntoon.

Samana päivänä tutustuimme myös Taubilan kartanon seutuun. Ennen niin muhkeasta navetasta oli jäljellä enää kivinen runko. Yläosan puurakenteet oli purettu pois.

Taubilan ja koko Pyhäjärven peltomaisemia hallitsee Jättiputki, joka kasvaa paikkapaikoin lähes viiden (5) metrin pituisena. Sen poiskitkeminen on nykyasukkaille mahdoton tehtävä! Yleensäkin pellot ovat muuttuneet 1990- luvun alusta huonompaan suuntaan. Kunnon viljelyksiä ei ole. Ei edes kaalia tai perunaa isompina alueina kuten toistakymmentä vuotta sitten oli asianlaita.

Illalla todettiin kirkon seudun muistomerkkien tila. Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkistä on reliefin yläpuolella ollut lyhty häipynyt kokonaan, samoin on käynyt kattorakenteiden. Muut muistomerkit ovat saaneet olla rauhassa.

Keskiviikko oli matkastamme varattu Konevitsassa ja Käkisalmessa käyntiin. Konevitsan remontoinnissa on edistytty ja Käkisalmessakin oli aikaisempaa siistimpää.

Mielenkiintoinen päivämme päättyi, kuten edellisetkin, yhteiseen laulu- ja tarinatuokioon Musakan Lomarannan upeissa maisemissa.

Paluu Viipurin kautta olikin sitten jo rutiinia. Kiitos kaikille matkalaisille mukavasta matkaseurasta. Lähdetäänhän ensi vuonnakin.

ANTERO PÄRSSINEN

Pärssisen sisarukset, Paavo, Ilmari Anja ja Antero sylissään tyttärentytär Pauliina Pesonen entisen kotinsa tuvan pöydän äärellä.

Matkaseurue koulun paljastetun laatan äärellä.

Pyhäkylän koulupiirin kirjahanke etenee

Nuoret ovat rohkeasti monissa perheissä/suvuissa lähteneet auttamaan koulupiirimme valokuvien ja tietojen keräystyössä. Joko vanhempien muistajien avuksi tai jo poisnukkuneiden paikkoja täyttämään. Onhan jo monia perheitä, ettei edes evakkopolkua kulkeneita ole enää elossa. Silloin tarvitaan nuoren polven ja jopa naapureiden aktiivisuutta tietojen löytämiseen.

Postia on tullut ihan kiitettävästi. Sekä valokuvia, kuin myös kirjallista tietoa.

Sisällön osalta on suuria vaihteluja. Paljon on niitä kirjeitä, joista löytyvät perheen tiedot ja elämänvaiheet 1930-luvulta aivan tähän päivään ja kuvien kera. Mutta valitettavasti on myös hyvin niukkasanaisia tietojen lähettäjiä. Syynä voi olla tietojen/muistajien puute, turha vaatimattomuus tai ei ole ymmärretty asian tärkeyttä.

Väliaikatietoja

Koulupiirimme taloudet, kunnan ja seurakunnan laitokset sekä yhteiset yritykset, yms kohteet yhteen laskien tietojen keräyskohteita kertyy runsas 250.

Valokuvia on tällä hetkellä, yksi tai useampia, kirjattu jo n. 160 kohteesta.

Tämä kertoo sen, että monet ovat olleet asialla ja tuloksia on syntynyt.

Tiedossamme on myös useita, joilta aineistoa on juuri valmistumassa.

Mutta aukkopaikkoja vielä on. Toimikunta toivoo, että "Matti-myöhäisetkin", sekä yhdyshenkilöt että yksityiset perheiden jäsenet, vihdoin lähtisivät liikkeelle. Vain siten lopputulos on koko koulupiirimme taloudet kattava.

Toivottavasti jo lokakuun Pyhäjärvi-lehdessä voimme kertoa tarkempia (ja myös parempia) tuloksia.

Kiitoksia kaikille työssä ja toimessa mukana olleille Voimia ja aktiivisuutta jokaiselle edelleen. Yhteistyöllä hankkeemme: Pyhäkylän koulupiirin asukkaista ja elämästä Pyhäjärveltä nykypäivään kertovan kirjan aineisto saadaan kokoon.

Postia odotellen
KIRJATOIMIKUNTA

27.9.2004

Kesän matkailukausi päättymässä

Kotiseutumatkailu tältä kesältä alkaa olla päättymässä. Tämän kesän Karjala-matkailua on siivittänyt erikoisesti muistot kuuden vuosikymmenen taakse, jolloin karjalaisten oli lähdettävä pakoon sodan hirmumyrskyn jaloista turvaan. Näin tasavuosikymmenen taittuessa nämä asiat nousevat voimakkaasti pintaan ja ne riipaisevat aina syvemmältä niitä, jotka ovat joutuneet ne omakohtaisesti kokemaan. Mieliin nousee kysymys, eikö tätä vääryyttä saada korjatuksi? Kuitenkin näyttää siltä, että maailmassa on edelleen vallalla "suuremman oikeuden laki". Se jolla on valtaa ja voimaa käyttää sitä ja usein väärinkin. Valitettavasti.

Kesän aikana on myöskin suurin joukoin kunniaveteraanien johdolla käyty tutustumassa niihin ratkaiseviin taistelupaikkoihin Summa, Siiranmäki, Taipale, Äyräpää, Ihantala ja niin edelleen, joissa Suomelle itsenäisyys päättäväisin ja peräänantamattomuuden avulla ratkaistiin. Niille kunnian kentille ja taistelupaikkojen muistomerkeille on käyty hartain mielin ja syvää kunnioitusta tuntien. Monen matkailijan silmiin on kyynel noussut kun on asteltu niitä polkuja joilla isät, veljet tai läheiset ovat joutuneet henkensä uhraamaan. Mieliin nousee ajatus "Kunnia sankareille", lause mikä on suureen graniittikiveen kaiverrettu Ihantalan ja moniin muihin muistomerkkeihin.

Mikä on Karjalan matkailun tulevaisuus, sitä on syytä ryhtyä pohtimaan. Yhä useammalle kotipaikkojen pihat ja kivijalat alkavat peittyä ja jäädä kasvillisuuden alle ja niille paikoille menemiseen kiinnostus vähenee. Kuitenkin tämän sukupolven, jotka sieltä vielä muistavat, paikkoja ja elämää, tulisi siirtää nämä tiedot nuoremmille ja uusille sukupolville. Vain sitä kautta me voimme vahvistaa uskoa ja toivoa siitä, että Karjala kuuluu karjalaisille. Me olemme vastuussa tämän tietoisuuden ja kaipuun säilyttämisestä. Karjalaa ei saa unohtaa!

Ehkä matkojen järjestäjien, pitäjäseurojen ja matkatoimistojen tulisi yhdessä pohtia tilannetta ja ryhtyä suunnittelemaan myös sellaisia matkoja, joilla voitaisiin tutustua useamman kunnan alueeseen ja kuulla sen alueen historiasta ja nähtävyyksistä. Uskoisin, että näin nuorempienkin ja ei karjalaista sukuperää olevien ystäviemme kiinnostus Karjala kohtaan lisääntyisi ja ymmärtämys alueen palauttamistoiveille saisi lisääntyvää kannatusta. Jäämme odottamaan uutta entistä antoisampaa matkailukautta.

Erkki Pärssinen

Kuva: Taisto Virkki

Hyvästi kotiseutumme Pyhäjärvi

4. päivänä syyskuuta 1944 solmittiin aselepo Suomen ja Neuvostoliiton välillä ja välirauha tehtiin 19. 9. 1944. Tällöin tuli lopullinen lähtö kotiseudultamme.

Kesäkuussa evakuoitiin melkein koko pitäjämme siviiliväestö ja kotiin jäi vain noin 300 henkilöä, mukaan luettuina Is-miehet. Koska sotatilanne ei muodostunutkaan niin uhkaavaksi kuin oli pelätty, palasi heinä-, elokuussa satoja työvelvollisia korjaamaan heinää ja viljaa. Tilanne oli heille vaikea, koska maatalouskalustokin oli evakuoitu. Pian kuitenkin toiminta saatiin käyntiin ja noin kolmannes viljasta 1.370.300 kiloa saatiin puitua.

Millaisina kokivat lähdön viimeisinä Pyhäjärveltä lähteneet työvelvolliset, äskettäin edesmennyt Eeva Virkki o.s. Inkinen ja Jaakko Viskari. Heidän muistelmat ovat teoksesta Noitermaan Seudun Historiikki VAELLUSVUODET.

Eeva Virkin muistelmat

"Olin heinäkuussa palannut takaisin Pyhäjärvelle ja olin Pyhäkylässä kansanhuollossa töissä. Kansanhuolto, kuin koko Kunnanesikunta oli turvallisuussyistä siirretty kunnantalolta ensin Jalmari Pusan taloon ja sieltä edelleen Apteekkitalolle, jossa se oli aina poislähtöön asti.

19. päivä syyskuuta 1944 tuli iltapäivällä kahden aikoihin puhelinsanoma Kunnanesikuntaan: "Välirauha solmittu. Pitäjä tyhjennettävä asukkaista."

Viljankorjuu- ja puintityöt työvelvollisten voimin olivat käynnissä ympäri pitäjää. Heille piti saada tieto lähtömääräyksestä. Suurin osa puhelimista oli kerätty kylistä pois jo kesäkuussa. Niinpä Kunnanesikunnasta lähetettiin sananviejiä ympäri pitäjää. Isäni sanoi minulle:" Lähde Noitermaahan ja etsi käsiisi Paavo Pelkonen ja sano hänelle, että lopettavat puinnit ja vievät viljaa pysäkille niin paljon kuin ehtivät. Viimeinen juna lähtee Noitermaasta huomenna."

Tämä oli minulle kaikkea muuta kuin mieluinen tehtävä, mutta matkaan oli lähdettävä. Kun ylitin pyörälläni Pikonsillan, marssi, tai oikeammin käveli vastaani ryhmä sotilaita, väsyneitä miehiä. Yksi heistä sanoi "Neiti, älkää enää menkö sinnepäin, kun mekin jo tulemme sieltä pois." Kaupoille päästyäni seisahduin kuuntelemaan, kuuluisiko mistään päin puimakoneen ääntä.

Oli kuin olisi tullut aavekaupunkiin. Kun runsaat kolme vuotta sitten olin tullut isäni kanssa tähän samaan paikkaan, kuului kaukainen sodan kumu, nyt ei mitään. Lähdin tietä pitkin Savimäen suuntaan, ja sieltä kuulin puinnin ääniä. Tapanaisen riihellä Paavo Pelkonen syyti viljaa puimakoneen kitaan entiseen tuttuun tapaan. Menin hänen vierelleen. Hän hyppäsi alas pukilta, hiljensi moottoria ja kysyi: "Mitä sie sanoit?" Toistin viestini: "Välirauha on solmittu. Lopettakaa puiminen. Huomenna lähtee viimeinen juna Noitermaasta."

Paavo meni ja pysäytti moottorin. Hän ei sanonut mitään, mutta hänen katseeseensa tuli tuo sanoinkuvaamaton ilme, jonka näin esikunnassa miesten kasvoilla, samoin kun vastaantulleiden sotilaiden kasvoilla. Ei siinä ollut kiukkua eikä vihaa. Sen ajan runonsäkein kuvattuina kasvot olivat "…murheesta mykkinä, vailla kyyneleitä…"

Nousin pyörälleni ja lähdin Savimäelle jäähyväisille. Siinä oli rakas kotikyläni, jossa olin syntynyt, vietänyt lapsuuteni ja varttunut nuoreksi. Joka talo, tienmutka, puu ja pensas oli tuttu. Ei missään tämänveroista kylää. Kotonani kuljin läpi tyhjät huoneet, ja tuntui kuin jokin näkymätön olisi jo häätänyt pois. Ulkorakennuksiin en enää mennyt, vaan lähdin paluumatkalle. Pelkosenmäellä pysähdyin vielä kerran katsomaan lapsuudenkotiani, katsomaan niin, että muistan sen loppuikäni. Vielä silmäys Kiimajärvelle päin. Tapanaisen riiheltä oli puintiväki jo lähtenyt.

Pyöräilin kirkolle. Edessäni oli vähäisten omien tavaroitteni ja kansanhuollon asiakirjojen pakkaus. Lopullinen lähtö oli 20. päivä syyskuuta Pyhäjärven asemalta puolenpäivän aikaan. Isäni lähti 21. päivä esikunnan miesten kanssa kuorma-autolla pois Pyhäjärveltä."

Jaakko Viskarin muistot

"Rauha tehtiin 19. 9. Meille Porsaanmäellä oleville tieto rauhasta tuli vasta iltamyöhällä. Se oli kuin kirveenisku niskaan. Porsaanmäki oli jätettävä 20. 9. kello 5.00 mennessä. Vanhantalon Toivo tappoi välittömästi hyvän lypsylehmänsä. Hänen apunaan teurastuksessa oli Heikki Seppälä. Sinä yönä ei nukuttu. Oli monta kiireistä tehtävää, jotka oli hoidettava yön aikana. Emännät laittoivat uuniin tulen ja lämmittivät sen hyvin kuumaksi. Lehmän lihaa kypsyi uunissa niin paljon kuin sinne mahtui. Emännät jakoivat jäljellä olevat muonavarat tasapuolisesti jokaiselle matkaevääksi. Impi Kinnari antoi minulle täyden pahvilaatikollisen (14 kg) armeijan näkkileipää, jäljellä olevat ohraryynit ja suolaa.

En häpeä kertoa, että kyyneleet vierivät poskelleni, kun kävin hyvästelemässä kotini. (Kotimme oli palanut, mutta isä oli kunnostanut saunarakennuksen asuttavaan kuntoon. Tässä asuimme koko sodan ajan.) Olin aikeissa tuikata kotini tuleen, mutta en uskaltanut. Särjin kuitenkin kaikki, mitä oli särjettävissä. Valjastin tuona kohtalon yönä vielä hevosen ja kävin ottamassa kaksi säkkiä ruista ja neljä säkkiä kauroja. Enempää en ottanut, sillä tiesin, että matka tulisi olemaan pitkä ja kaikki liika olisi pahasta. Yön aikana Ismiehet kävivät kuorma-autolla evakuoimassa riiheltä puidun viljan ja koneet. En tiedä, mihin ne kuljetettiin.

Aamuvarhaisella 20. 9. 1944 noin kello 5.00 jätimme Porsaanmäen kylän. Pitkä taival alkoi taas. Jalkamiehet, heidän joukossaan sisareni Anni ja setäni Aleksanteri lähtivät patikoimaan asemalle, en ole varma, menivätkö he Noitermaan pysäkille vai Pyhäjärven asemalle. Muutamia jalkamiehiä tuli hevoskärryille mukaan. Porsaanmäeltä lähteneessä hevoskolonnassa oli muistaakseni kahdeksan hevosta. Kolonnaväki oli kotikylän jättäessään hyvin vakava, useat näyttivät nyyhkyttävän."

SALME RINTALA

Kauvatsan karjalaiset

Kauvatsa, aikoinaan itsenäinen kunta, kuuluu nykyisin Kokemäen kaupunkiin. Kauvatsalle muutti evakkovaiheen jälkeen muutti pyhäjärveläisväestöä mm. Lahnavalkaman ja Jaaman kylistä. Monien muiden pitäjien tavoin myöskin Kauvatsalle perustettiin oma karjalaisseura ja parhaimmillaan jäseniä oli yli 200 henkeä. Yhdessä kokoonnuttiin eri puolille pitäjään tupailtoihin ja puhuttiin paitsi entisestä kotiseudusta myöskin uuden elämän mukaan tuomista ongelmista.

Nyt on karjalaisseura kutistunut väkimäärältään varsin pieneksi. Sitkeästi kuitenkin kokoonnutaan parikolme kertaa vuodessa. Elokuisena tiistai-iltapäivänä lähes pariinkymmeneen nouseva joukko Kauvatsan karjalaisia kokoontui Raili ja Aarne Eevan kotiin. Iloinen puheensorina täytti huoneet ja monenlaista tarinaa iskettiin naapureiden kanssa.

Yksi mielenkiintoisimmista osallistujista oli Aimo Päiväläinen. Aimo on muutama vuosi sitten sokeutunut ja tarvitsee liikkumiseen toisten apua. Aimo asuu nykyisin kirkon lähellä olevassa palvelutalossa. Hurtti huumori on auttanut kestämään vaikean sairauden tuomat murheet. Muisti on kuin partaveitsi ja monet vanhatkin tarinat ovat elävästi mielessä. Onpa Aimo päässyt tekemään asioita, jotka ovat saaneet kanssaihmiset ymmälle. Yksi viimeisimmistä on se kun Aimo täysin sokea mies osti uuden väritelevision. Myyjältä meinasi vitsit loppua kauppaa tehdessä. Uudesta televisiosta Aimo kuulee puheen selvemmin kuin radiosta ja tarjontakin on monipuolisempaa. Eräänä päivänä putosi television säädin lattialle. Silloin ei Aimo kertomansa mukaan uskaltanut liikahtaa mihinkään paikaltaan ettei olisi astunut säätimen päälle. Kotiavustaja sitten iltapäivällä pelasti tilanteen.

Aimo Päiväläinen taitava tarinan kertoja.

Kauvatsan Karjalaiset ovat oivallinen osoitus siitä, että kyllä pienessäkin seurassa voidaan toimia.

REINO ÄIKIÄ

Kauvatsan Karjalaisia tarinaillassaan Eeva talossa.

” En ole ehtinyt hankkimaan ammattia, olin kolme vuotta Taipaleessa.”

Kirjat

Sulo Rampa
Kirottu ylpeys
204 sivua, hinta kovakantisena 22 euroa, pehmeä 16 euroa
Pilot-kustannus Oy 2004-09-17
ISBN 952-464-191-17

Tämän vuoden kesäkuussa ilmestyi Sulo Rampalta romaani *Kirottu ylpeys*. Hänen aikaisempi teoksensa *Dynamiittia kämmenissä* julkaistiin kuusi vuotta sitten.

Kirottu ylpeys-teoksen päähenkilö on Jussi, joka palaa sotilassairaalasta samana päivänä, kun solmitaan jatkosodan välirauhasopimus. Jussilla ei ole muuta omaisuutta kuin yllään oleva sotilaspuku ja kädessä osoitelappu, jossa Käkisalmesta evakkoon lähteneiden omaisten osoite, Putkilahden koulu Korpilahti. Muistona sodasta sirpaleiden haavoittama jalka.

Silloisten kotinsa menettäneiden nuorten kohdalla oli usein kipeänä kysymys, mikä on minun paikkani ja tulevaisuuteni tässä pirstoutuneessa maailmassa. Jussilla on tavoitteena metsänhoitokoulu. Ja niin lukija on hänen matkassaan Kullaan metsäparakeilla, Karkussa, Lavialla ja matka päättyy Nokialle. Teoksessa on päätalomaisen tarkasti kuvattu metsätöitä aikana, jolloin pokasaha soi. Karussa metsämiehessä on luonnonsuojelijaakin. Linnun pesäpuu jää kaatamatta.

Eletään sodanjälkeistä niukkaa säännösteltyä korttiaikaa. Se tuo kuvioihin monenkirjavaa joukkoa, mustan pörssin kauppiaista viinankeittäjiin. Teos nostaa esiin myös hävitetyn Lapin ja sen jälleenrakentamisen. Iltamissa Jussi ”sotasankarina” joutuu napit vastakkain juopuneena riehuneiden Kullaan sodanaikaisten metsäkaartilaisten kanssa. Käyty sota tuotti monia kipeitä asioita, jotka huuhtoutuvat ihmismielistä hyvin hitaasti.

Kirjan laaja henkilögalleria näyttäytyy ihmisläheisenä, niukkuudesta huolimatta, toisiaan auttavana. Ajan kuvaan kuuluu myös Satakuntaan siirtynyt evakkomummo, jonka osuus tapahtumien kulussa on herkullista luettavaa. Teoksen pohjavireenä on hyväntahtoinen huumori, ollaan sitten metsäkämpillä tai kyläyhteisössä. Tietysti hankaliakin ihmisiä on, mutta heillä on vain sivulauseen arvo. Yksi hankalista henkilöistä on poliittisesti asennoitunut yrmeä Kansanhuollon virkailija.

Sotainvalidina Jussi anoi Kansanhuollosta polkupyörän ostolupaa työmatkoista selviytymiseen. Virkailijan kysyessä ammattia, vastasi Jussi ettei ole ehtinyt hankkia ammattia, kolme vuotta kului sodassa Taipaleessa. Virkailijan vastaus tuli välittömästi. ”Ostolupaa ei myönnetä.” Asiasta olisi voinut valittaa, mutta Jussin ylpeys ei antanut myöten. Pitäköön perkele lupansa.

Jussin työnjohtajana oli hänen sotakaverinsa Veikko, joka oli täysin ymmällään virkailijan päätöksestä. Sodan käyneille, suoraan toimintaan tottuneille miehille oli käsittämätöntä siviilibyrokratian virkailijan pikkutärkeys. Jussin tietämättä Veikko soitti virkailijalle ja pisti asiat järjestykseen.

Jussin henkilökuva on erinomaisen tarkka. Hän on tavallinen suomalainen mies, jolla on tarmoa, sisua ja ylpeyttä tavallista enemmän. Sodassa tehtiin, mitä tehdä piti. Siviilissä miehen arvon mitta oli hyvin tehty työ. Jussin elämään tuli myös romantiikkaa, mutta siihenkin miehen ylpeys tuo monenlaiset kuviot.

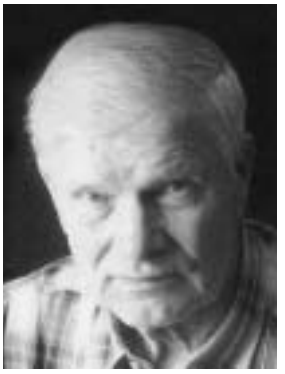
Sulo Rampa.

Kirottu ylpeys on sujuvasti kerrottu ajankuvaus sodan jälkeisestä ajasta niin yksilön kuin yhteiskunnankin osalta. Lukiessa nousee mieleen, mahtaakohan tämä olla omaelämäkerrallinen. Sulo Rampa kiistää sen. - Sitä se ei todellakaan ole. Jussin tarina on totta, mutta henkilönimet muutettu. Paikannimet ja maisemakuvaukset ovat todellisia.

Se on kuitenkin selvää, että jokainen kirjailija siirtää tieten tai tiedostamattaan omia kokemuksiaan, tuntoja ja elämyksiä romaaninsa henkilöihin. Onnittelut Ylä-järven pojalle onnistuneesta teoksesta.

Kirjaa on saatavissa kirjakaupoista ja teosta myy myös Hanhijoen Kyläyhdistys, josta tietoja antaa Sulo Rampa, puhelin 02 – 5574110, osoite Kivijärventie 378, 38600 LAVIA

SALME RINTALA

Merja Siltanen johtaa Marttaliittoa

Marttaliitto on puolueisiin sitoutumaton kansalaisjärjestö, jonka riveissä toimii noin 50 000 jäsentä. Marttojen tavoitteena on edistää kotien hyvinvointia, lisätä kotityön arvostusta ja kannustaa jäseniään elinikäiseen oppimiseen. Vuosikymmenien mittaan Marttajärjestö on opittu tuntemaan luotettavana ja järkevänä kotitalousneuvontajärjestönä jo 105 vuoden ajalta. Neuvonnan ja ohjauksen tarkoituksena on opettaa suomalaisia ja maahanmuuttajaperheitä kodin arjessa niin, että jää aikaa perheen yhdessä oloon ja harrastuksiin.Monet käytännön kurssit ovat vuosien mittaa opettaneet martoille ja suurelle yleisölle paljon hyödyllistä tietoutta kädestä pitäen.

Merja Siltanen.

Kuka on sitten Merja Siltanen ja mitkä ovat hänen pyhäjärveläiset taustansa.

Merja Siltanen o.s. Tuomisto on syntynyt Vammalassa 53 vuotta sitten ja hänen äitinsä on Raija Tuomisto o.s. Hanski ja Pyhäjärven Katilasta juontavat myöskin uuden puheenjohtajan karjalaiset ja pyhäjärveläiset juuret. Pyhäjärveläisyydellä ja Pyhäkylän Martoilla onkin ollut varsin suuri merkitys uuden puheenjohtajan marttatyöhön.

– Siellä Pyhäkylän Martoissa aina 11 ikävuoteeni saakka opettelin yhdessä äitini ja sukulaisteni kanssa niin piirakanteon kuin monet muutkin kotitalouden niksit.

Vuonna 1961 perhe muutti Turkuun ja opintielle. Valtiotieteen maisteri Merja Siltanen on Turun kauppakorkeakoulussa opiskelun lisäksi opiskellut Turun yliopistossa pääaineenaan poliittinen historia. Nykyään hän toimii kehittämispäällikkönä ja laitoksen varajohtajana Turun yliopiston Merenkulkualan koulutus -ja tutkimuskeskuksessa. Tätä ennen hän toimi osastopäällikkönä Turun ja Porin lääninhallituksessa. Työtehtävät vievät Siltasen usein myöskin ulkomaille.

Uuden puheenjohtajan taustayhteisönä Martoissa on ollut Turun Marttojen torstaikerho. Varsinais-Suomen Marttojen piiriliiton puheenjohtajana Merja on toiminut vuodesta 2000 ja Marttaliiton hallituksessa on toiminut jo vuodesta 2001. Uusi puheenjohtaja valittiin vuoden 2003 lokakuussa ja toimikausi alkoi tämän vuoden alussa. Edellinen puheenjohtaja Tytti Isohookana-Asunmaa johti Marttaliittoa sääntöjen sallimat 8-vuotta. Mukana puheenjohtaja kilvassa olivat mukana kansanedustajat Tarja Cronberg ja Maija Rask sekä pääsihteeri Hanna Kivisilta-Markkula.

- Kun olen pitkään toiminut melko miehisellä alalla , Martat ovat minulle tärkeä naisverkosto, josta olen saanut useita hyviä ystäviä – ajankohtaisten tietojen ja taitojen ohella. Ne ovat asioita, joita haluan Marttaliiton hallituksessa edistää – elinikäisten oppimisen lisäksi.

– Olen aloittanut työskentelyni puheenjohtajana syventämällä tuntemustani järjestöstä ja sen työntekijöistä. Lisäksi olen vieraillut useassa maakunnallisessa piiriorganisaatiossamme eri puolilla maata. Kaikkiaan piirejä on 16.

Merja Siltasen harrastuksiin kuuluu marttojen lisäksi kirjallisuus, ja historia. Myöskin hän harrastaa ulkoilua, hiihtämistä ja samoilemista.

Mutta työn ja harrastusten ohella oma perhe on Merjalle tärkeä. Perhe asuu omakotitalossa Turussa. Perheeseen kuuluu Jaakko-puoliso ja lapset Lotta, Lauri ja Laura Kaikkein päällimmäisenä on nyt pieni lastenlapsi Iiro, joka saa isoäidiltä aina aikaa.

Onnentoivotukset Marttaliiton puheenjohtajalle Merja Siltaselle. REINO ÄIKIÄ

Ukkosen sukuseuran sukutapaaminen 8. 8. 2004

Kauniina, helteisenä elokuun sunnuntaina kokoontui Ukkosen sukuseuran jäseniä Tampereelle Soutupaviljongille 45 henkilöä. Vaikka osanottajamäärä ei ollut päätä huimaava, silti oli ilo todeta, että paikalle oli saapunut uusia jäseniä useita. Paikkahan oli mitä kaunein, Tampereen Pyhäjärvi kimmelteli aivan edessämme ja terassi houkutteli istuskelemaan ja ihailemaan järvimaisemaa. Kunniajäsenistä oli saapunut paikalle Alfons Ukkonen, Anna Rämö ja Aulis Ukkonen. Sukuseuran puheenjohtaja Raimo Honkasalo toivotti kaikki paikalla olijat tervetulleiksi. Sukuseura muisti kunniajäsentään Alfons Ukkosta 80-vuotispäivän johdosta, ojentamalla hänelle Pyhäjärveläisen kirjailijan Kirsti Hirvosen kirjoittamat kirjat: ”Kallis maa” ja ”Isiemme maa.” Ne kertovat elämästä Pyhäjärvellä ennen sotia ja evakkoajasta.

Viehättävät sisarukset Sanna ja Mari Ukkonen viihdyttivät meitä antamalla meille viulukonsertin n. 20 minuuttia. Tyttöjen isä Pentti Ukkonen kertoi, että tytöt ovat soittaneet viulua 10 vuotta ja sen kyllä huomasi, niin upeasti he soittivat. Lisäksi tytöt harrastavat tanssia Marko Bjuströmin tanssikoulussa. Näistä tytöistä varmasti kuulemme vielä tulevaisuudessa.

Yhteislauluja säesti haitarilla tamperelainen Eino Lamminen. Hän kertoili juttuja aina välillä ja näin viihdytti juhlaväkeä. Runoutta lausui allekirjoittanut.

Nautimme maistuvan ruuan (Soutupaviljonki on kuuluisa hyvästä ruuasta) noutopöydästä. Ruokailun jälkeen pidimme sukukokouksen. Kokouksen puheenjohtajana toimi Osmo Juvonen Helsingistä ja sihteerinä Laila Innanen Tampereelta.

Sukuseuran puheenjohtajaksi alkavalle vuodelle valittiin Raimo Honkasalo. Muut hallituksen jäsenet ovat: Laila Innanen Tampere, Marja-Leena Tuomisaari Pori, Taisto Kaipainen Rauma, Pentti Ukkonen Helsinki, Tuija Ukkonen Ikaalinen, Nina Salomaa Orivesi ja Mikko Taipalkoski Naarajärvi. Tilintarkastajana jatkaa Osmo Juvonen, varalla Tiina Inkinen Savonlinna.

Jäsenmaksut päätettiin pitää entisen suuruisina eli 1 vuosi/5 euroa, 2 vuotta/10 euroa ja 10 vuotta/35 euroa. Sukuseura päätti niin että stipendiä ei jaeta v. 2005 sukuseuran huonon rahatilanteen vuoksi. Kotiseuturetki vuonna 2005 tehdään 4.–7. 7. 2005. Yöt Musakalla. Mukaan sopii ensi kesänä 44 henkilöä, sillä Musakalle valmistuu lisätiloja. Matkan yhteyshenkilö Laila Innanen puh. 040 504 9135. Tule mukaan.

Hallituksen järjestäytymiskokous pidetään lokakuussa, mahdollisesti Porissa. Hallituksen jäsenille ilmoitetaan kokouksesta.

Kokouksen lopuksi nautimme täytekakkukahvit. Myynnissä oli myös arpoja sekä sukuseuran logolla merkittyjä lippiksiä. Kauppaakin siis tehtiin jonkun verran.

Taas kerran sukutapaaminen oli lopussa. Tuntui kuitenkin että paikalla ollut väki viihtyi erittäin hyvin. Hyvää syksyn alkua teille kaikille. Tapaamisiin!

LAILA INNANEN
hallituksen jäsen

Viulistit Sanna ja Mari Ukkonen.

Rakkaamme

Reino
SALONEN

∗ 4. 7. 1917 Luvia
† 11. 8. 2004 Huittinen

Pois lähden keskeltänne,
te rakkaat, jääkää tänne
nyt haltuun Jeesuksen.
Ja valvovalla miellä
te käykää taivaan tiellä.
Kohtaamme kerran riemuiten.

Puolisoa, isää, pappaa ja isopappaa kaivaten

Lilja
Ritva, Markku, Marko, Juha ja Rami
Mervi, Harri, Sauli, Veera ja Katja
Paavo, Anja, Henriikka, Maija-Stiina, Arttu ja Aleksi
muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 28. 8. 2004 Huittisten kirkossa.
Kiitämme osanotosta. **Omaiset**

Rakkaamme

Eeva-Liisa
VIRKKI

o.s. Inkinen

∗ 10. 2. 1922 Vpl. Pyhäjärvi
† 23. 8. 2004 Somero

Kiitollisuudella muistaen

Kauko
lapset perheineen
veli perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

Tuli taivaan enkeli vuoteesi luo
ja kuiskasi sinulle hiljaa:
"Lähde kanssani Taivaan Isän luo,
sinä olet jo kypsää viljaa."
Me siunaamme matkasi viimeisen,
tuomme kummulles parhaimman kiitoksen.

Siunaus toimitettu 4. 9. 2004.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Irja Annikki
PÄRSSINEN

o.s. Hovi

∗ 29. 5. 1923 Kankaanpää
† 3. 9. 2004 Vammala

Kaivaten

Erkki
Maritta ja Jouko perheineen
Mirjam ja Richard perheineen
Sinikka ja Hannu perheineen
Markku ja Eila perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

Vei Herra kotiin jo väsyneen,
tien vaikean kulkea antoi.
Otti syliin sairaan ja uupuneen
ja rauhan rantahan kantoi.

Siunaus toimitettu.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Laina
KANSIKAS

o.s. Hopia

∗ 26. 3. 1925 Vpl. Pyhäjärvi
† 16. 8. 2004 Hämeenkyrö

Kun muistelemme yhteisiä teitä,
kuinka sä ahkeroit, rakastit meitä.
Ei kaipuuta sanat, kukkaset peitä,
on sydän, silmät täynnä kyyneleitä.

Rakkaudella muistaen

puoliso
lapset perheineen
lapsenlapset perheineen
sekä muut sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu omaisten ja ystävien läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Kirkonsanoma

"Kyll on ihanata piästä kottii"

Kirjailija Juhani Ahon isä, Henrik Gustaf Theodor Brofeldt, (1837-1914) oli syntyisin Jaakkimasta. Hän toimi pappina Iisalmessa 55 vuotta. Hän piti saarnansa savon murteella ja ohjasi sieluja huumorilla. Seuraavassa muutama esimerkki hänen humoristisesta ja samalla syvällisestä sielunhoidostaan.

"Rovasti ohjasi taitavasti niitä, jotka huolehtivat enemmän toisten kuin omista synneistä. Kinkereillä ilmoitettiin, että Jussin mökissä pidettiin nurkkatanssseja. Rovasti sanoi sanat, jotka pysähdyttivät kinkeritilaisuuden väen tutkimaan itseänsä: "No, ee se Jussi nii hupsu oo, että se yksinää ruppee hyppimää – ku ette mää sinne."

"Rovastin nuori apulainen oli kieltäytynyt antamasta kotikäynnillä Herran Ehtoollista, koska katsoi sairaan pyhälle aterialle valmistautumattomaksi. Kuultuaan asiasta rovasti neuvoi apulaistaan: "Sinu asijas eejoo tutkija, kuka on kelevollinen naattimaa ehtoollista, kuka ee, sillä eehä Raamatussa sanota: tutkikoon p a p p i ihmistä ja sitten jakakoon ehtoollisen, vaan: Tutkikoon siis

i h m i n e n itseään ja syökön tätä leipää ja juokoon maljasta..." ("Jokaisen on tutkittava itseään, ennen kuin syö tätä leipää ja juo tästä maljasta. Se, joka syö ja juo ajattelematta, että kyssymys on Kristuksen ruumiista, syö ja juo itselleen tuomion", 1Kor. 11:28.)

Pidettyään viimeisen saarnansa syyskuussa 1913 rovasti laskeutui kotonaan tautivuoteelle, mistä ei enää noussut. Vähän ennen kuolemaa loppuivat taudin aiheuttamat tuskat, ja jo sammaltava kieli rupesi puhumaan selkeästi vielä hänelle rakkaasta pelastuksen asiasta. "Kyll on ihana piästä kottii…Hyyvee yötä!" Tämän jälkeen Theodor Brofeldt kääntyi vuoteessaan, katsoi eteenpäin ja ylöspäin silmissään ihmeellinen loiste ja nukkui hiljaa viimeiseen uneensa.

Meistä harvalla on rovasti Brofeldtin kaltaista hengellistä viisautta. Uskovankin ihmisen kuolema on ainakin ulkopuolisen silmin useimmiten hyvin hiljainen ja koruton vailla mitään yliluonnollista kokemusta. Mutta Jumala tuntee sydämen ajatukset. Hän tuntee, kuka sydämessään haluaa turvata Jeesukseen pelastajanaan tai kuka hylkää hänet. Jeesukseen turvautuvalle kuuluu lupaus: "Jokainen, joka huutaa avukseen Herran nimeä, pelastuu." Silloin on "ihanata piästä kottii".

MIRJA TENKANEN

Lainaukset Pertti Revon artikkelista Huumoria ja hengellistä ohjausta, Hiljaisuuden ystävät 2/2004

Kuolleita

Reino Salosen muistolle

Reino syntyi Luvialla 4. 7. 1917. Nuorena hän joutui v. 1938 sotaväkeen ja osallistui v. 1939 alkaneeseen talvisotaan. Hän kuului siihen ikäpolveen, jonka sota kesti peräti viisi vuotta säilyen kuitenkin terveenä koko ajan lukuun ottamatta juuri ennen talvisodan alkua tullutta korvasärkyä, joka hoitamattomana vei toisesta korvasta kuulun lähes kokonaan.

Hän oli vanhempiensa Alinan ja Iisakin nuorin poika. Reinon koti Luvialla sijaitsi kauniilla paikalla pitäjän keskustassa. Kirkko ja kaupat olivat lähellä, samoin kansanhuolto. Linja-auto Raumalta Poriin kulki Luvian Suokarin kautta siihen aikaan kerran päivässä Poriin ja takaisin. Minä Ylläppään tyttö kohtasin Reinon ensimmäisen kerran v. 1945, kun meidät Ylläppään koulupiiriläiset oli sijoitettu Luvialle ja sieltä piti saada uusi kotipaikkakin. Meidät vihittiin v. 1947. Sitten tulikin tieto Huittisten Huhtamosta, että meille ja veljelleni Toivolle oli saatavissa hallintasopimustila sieltä. Kävimme paikkaa katsomassa. Iäkäs äitini oli samassa taloudessa meidän kanssa. Nuorin veljeni Vilho toivo, ettemme jättäisi äitiä ja niinpä sitten Toivo veljeni, Reino ja minä sekä äiti teimme tilakaupat Huittisista. Vanhin lapsistamme Ritva syntyi jo Luvialla ollessa. Tilakaupat tehtiin vuoden 1948 marraskuussa ja Huittisiin muutettiin 1949. Edessä oli kova rakentaminen niin asuinrakennuksen kuin muiden rakennusten osalta. Ensin valmistui navetta, jonka yhteydessä myöskin asuttiin. Asuinrakennus valmistui seuraavana vuonna. Poika Paavo syntyi 1949.

Mieheni kävi metsätöissä veljekset Järviseltä Tammelan pitäjässä saakka. Myöskin Ruotsin työmarkkinoita Reino kokeili v. 1952. Ilman vanhaa äitiä olisimme kai mekin sinne päätyneet. Pori–Helsinki pikatien rakentaminen antoi sitten työtä myöskin Reinolle. Yhdessäolomme Reinon kanssa kesti 57 vuotta. Se on ollut hyvää aikaa vaikka viimeisten vuosien vakavat sairaudet oli koettava meidän molempien. Iäkäs äitini kuoli 1968 ja Toivo-veli 1998.

Mieheni Reino joutui viimeiset elinvuotensa olemaan vuoteen omana. Silti saimme olla yhdessä Kaarirannan palvelutalossa. Reinon lähtö tuli äkkiä. Heinäkuun 30. päivänä kävimme pyörätuolia apuna käyttäen veljeni Toivon haudalla. Sitten 11. päivä elokuuta tuli miehelleni lähtö.

Siunaavin ajatuksin ajattelen yhdessä elettyjä vuosikymmeniä. Omien sairauksieni keskellä lasteni tukeen turvaten jatkan nyt elämääni yksin.

LILJA SALONEN

Reino ja Lilja Salonen.

Elli ja Veikko Marjamäki.

Kultahäissä Huittisissa

Lauantaina 28.8. Elli ja Veikko Marjamäki olivat kutsuneet sukulaisiaan ja ystäviään Huittisten Suttilaan Hirven suulin juhlapaikkaan viettämään kultahäitä. Runsaslukuinen vierasjoukko kohtasi juhlatalossa hymyilevän hääparin. Onnittelujen ja tervetulotoivotusten jälkeen nautittiin maittava juhla-ateria. Perheystävä ruustinna Auli Airas-Laitila lausui hääparille runoja, tytär Päivi Flikkilä piti puheen vanhemmilleen. Juhlapaikan yläkertaan oli koristelu kaunis tanssisali ja kepeästi johdatteli Veikko Marjamäki "morsiamen" valssin pyörteisiin saaden hetken kuluttua myöskin juhlakansan lattialle. Häitä tanssittiin pitkälle iltaan.

Elli Marjamäki o.s. Happonen on Pyhäjärven Keljan tyttöjä hänen vanhempansa olivat Anna-Mari ja Arvi Happonen. Evakkovaiheen jälkeen Happosen asettuivat Huittisiin, jossa Veikko Marjamäki niminen nuorukainen iski silmänsä Elliin ja seurusteluajan jälkeen vietettiin 50-vuotta sitten runsaan vierasjoukon läsnä ollessa häitä.

Kiitokset Ellille ja Veikolle mieliin painuvasta hääjuhlasta.

REINO ÄIKIÄ

Eeva Virkin o.s. Inkinen maallinen vaellus päättynyt

Saimme elää onnellisina naapureina ennen niitä kohtalon vuosia, joita sota toi elämäämme. Eeva joutui viemään savimäkeläisten karjaa talvisodan alkaessa, pakkasen paukkuessa. Evakkotie johti Alavudelle.

Eeva aloitti jo tammikuussa v. -41 opinnot emäntäkoulussa Kangasalan Saikussa. Jatkosodan alettua kesällä v. -41, Pyhäjärvi oli vallattu 23. 8. Ensimmäisten joukossa, jotka palasivat kotikyliin, olivat myös Yrjö Inkinen Eeva-tyttärensä kanssa. Eeva siivosi siellä kotejamme "naapurin" jäljiltä. Keväällä v. -42 Eeva hoiti noitermaalaisten postiasiat, kunnes entinen postineitimme Aini Welling vapautui väliaikaisesta paikastaan. Eeva oli aktiivinen ja toimi mm. martoissa, oli nuori lotta, tanhusi tyttöjen tanhujoukkueessa. Elämä tuntui melkein normaalilta ja iloitsimme saadessamme tehdä työtä kotipelloilla.

Tuli kesäkuu ja taas oli murheellinen lähtö kotiklistä. Eeva, siskoni Maija ja minä toisten kyläläisten kanssa jouduimme viemään karjamme kauas pois, kävellen. Rantasalmelle asti saimme kulkea yhdessä, sitten tuli riipaiseva ero. Eeva ja kaikki toiset jatkoivat Pieksämäen kautta Jyväskylään. Me Maijan kanssa Mikkelin kautta Orimattilaan. Inkiset sijoittuivat Huittisiin ja sieltä Eeva aviopuolisonsa Kauko Virkin kanssa Somerolle, jonne he perustivat perheen viljellen maatilaansa. Nyt Eeva on poissa. Jään toivomaan, että tapaamme kerran Jumalan luona kirkkaudessa.

Ote Elis Artelin runosta Vanhuksen hyvästijättö:

"Elon pitkä taival
on takanapäin.
Niin monen riemun ja vaivan
näin elämässäin.
Koin kehtoni lämmön
ja kotini työn,
ja Karjalan lehtojen
pehmeän yön
mä muistan,
mi laulujaan soittaa
unelmissain,
kun matkani viimeinen
alkaa."

TAIMI LEHTINEN O.S. PELKONEN

Eeva Virkkiä muistellessa

Sain sinulta kortin päivää sen jälkeen, kun kuolinilmoituksesi oli tullut.

Tuntui kuin olisin saanut viestin tuonpuoleisesta.

Päivälleen neljä vuotta sitten mieheni kuoli ja tunsin, että olin menettänyt minulle rakkaan ja läheisen ihmisen lopullisesti. Tuli ikäänkuin tyhjiö, joka ei varmaan milloinkaan täyty.

Viestin kuolemastasi tullessa minulle tuli samanlainen tyhjiö, rakas ja läheinen ihminen oli taas poissa lopullisesti.

En tarkkaan muista evakkoajan tapahtumia, olin silloin niin pieni, en muista millaista Juupajoella oli, sen tiedän vain, että kuuluit jo varhaislapsuuteeni itsestään selviönä.

Ensimmäinen muisto taitaa olla kun veit Airakan kanssa hänen pikkuveljensä ja minut elokuviin Lauttakylään polkupyörän tarakalla.

Se oli juhlallista, kun näimme prinsessa Ruususen.

Pikkuhiljaa siinä sitten kasvoin. Aina olit mukana kaikissa töissä. En tarkkaan enää muista, kuka opetti mitäkin. Oliko se äiti, mummo vaiko sinä.

Sen opetit ainakin, miten heinäpellon ojanpientareet haravoidaan kun en vielä ylettynyt haravakoneen polkimille. Kaikki kuitenkin liittyi maatöihin. Muistan kun kasvoin isommaksi, valjastit "evakko"-tamman kärryjen eteen ja kärryihin lastattiin talven aikana likaantuneita mattoja ja tyhjiä jauhosäkkejä.

Sitten ajettiin Korellin rantaan. Siellä oli kapulalossi, jossa oli hyvä pestä mattoja ja säkkejä.

Lautta vedettiin keskelle jokea, niin pitkätkin matot saatiin huuhdotuksi. Minulle jäi tästä sellainen perinne, että kävin Huittisista lähtösi jälkeenkin monena kesänä mattopyykillä jollakin Loimijoen lossilla.

Kymmenet olivat ne kerrat, jolloin käytiin kanssasi mustikassa ja puolukassa.Opetit tuntemaan myös sieniä ja niitä käytiin poimimassa sitten kun sieniaika koitti.

Navetan vintin työtuvassa sinulla oli useimmiten kangaspuut, joissa kudoit mattoja tai pyyheliinaa.

Opetit puolaamaan langan niin, ettei se tullut liian paksuksi sukkulaa käyttäessä.

Olit aina apuna äitini tarvitessa likottajaa lapsille. Pidit myös meillä lapsille pyhäkoulua.

Sitten tuli Kauko Häntälästä ja vei sinut emännäkseen. Kyllä suututti. Lepyin vasta sitten Kaukolle, kun alkoi tulla serkkuja, jotka olivat oikein mukavia.

Alkuun teilläkin oli aika vaikeaa siellä Häntälässä, mutta vuodet kuluivat ja lapset kasvoivat ja "lensivät pois pesästä". He perustivat omia perheitään ja saivat sinulle monta lastenlasta. Lapsenlapsen lapsia et juuri ja juuri ennättänyt nähdä, mutta tiedän, että heille kerrotaan varmasti sinusta.

Elitte kahdestanne muutaman vuoden, ennenkuin katsoitte luovuttamisen ajan tulleen, annoitte maanne vuokralle ja lähditte Someron keskustaan asumaan vanhoille ihmisille sopivampaan asuntoon.

Sieltä sitten jouduit sairastuttuasi terveyskeskukseen. Kuntouduit vuodepotilaasta pyörätuoliin, mutta se aika jäi sitten aika lyhyeksi. Itse tiedän, liikuntakyvyttömänä, miltä tuntuu, kun vilkas ja toimelias ihminen joutuu olemaan päivät pitkät paikallaan.

Sinulla, Eeva, oli tapana kestitä koko suku viimeisen päälle, jos sinua tultiin tapaamaan.

Muistit kaikkien syntymäja nimipäivät. En ole milloinkaan kuullut, että kenelläkään olisi ollut sinusta mitään huonoa sanottavaa. Olen kirjoittanut tämän omasta näkökulmastani, mutta uskon, että sisaruksesi ja serkkuni ovat samaa mieltä kanssani kun sanon, että menetimme hyvän ihmisen.

Rakkaudella häntä muistelemme.

Vaikka oletkin vielä nuori Jorma Inkinen, olet nyt suvun vanhin.

KAIJA SUVELA

Aili ja Selim Lehtisellä on takana yhteistä taivalta kuusi vuosikymmentä. Musiikki, erityisesti hengelliset laulut, ovat tärkeällä sijalla Aili ja Selim Lehtisen sekä heidän jälkeläistensä elämässä. Juhlassa lapset esittivät laulun Äideistä parhain. Kuvassa Lauri, Seppo, Paavo, Matti, Sirkka-Liisa, Pekka, Aili, Heikki, ja Selim.

Usko Jumalaan on yhä kantava voima

Joskus tuntuu siltä, että kirkonkirjoihin on syntymäajan muistiinmerkitsijälle tullut virhe. Tällainen ajatus heräsi ainakin taannoin, kun juhlittiin Aili Lehtisen (o.s. Tatti) 80-vuotispäiviä ja samalla Ailin ja hänen puolisonsa Selimin timanttihäitä. Yhteensä 161-vuotias pariskunta näytti ainakin parikymmentä vuotta nuoremmalta.

Ailin juuret ovat Inkerin maalla, jossa hänen isoisänsä syntyi. Pyhäjärvellä Tatit asuivat Valkeamäen kylässä.

Selim Lehtisen vanhemmat Elina ja Väinö muuttivat Pyhäjärvelle Hämeestä, ja Lehtisen perhe asui Tatilla, kunnes oma koti valmistui. Ailin ja Selimin tulevaa yhteistä taivalta enteilivät jo koulumatkat, kun toverukset kulkivat Pyhäkylän kansakouluun.

Kun sitten Selim palasi Pyhäjärvelle ensimmäiseltä evakkomatkalta, naapurin tytär tunnustaa kurkkineensa ikkunaverhon raosta, kuinka komea nuori mies entisestä koulutoverista oli venähtänyt.

Nuoret solmivat avioliiton 1944. Aili ehti asua appelassa kaksi viikkoa, kun kotoa oli taas lähdettävä. Siinä ajassa appi ehti ihastua nuoren miniän ruuanlaittotaitoon siinä määrin, että joku muu sai kuulla huomautuksen: "Sinä et keitä sen veroista ruokaa kuin Aili".

Nuorikolle lankesi toiselle evakkomatkalle lähtiessä lehmien hoitaminen. Se tarkoitti myös sitä, että eläimet oli kuljetettava joskus kaupungin kautta.

– Savonlinnan läpi niitä ajettiin, Aili Lehtinen muistelee.

Savonlinnasta tuli myöhemmin myös Lehtisten kotikaupunki. Nyt pariskunta on asunut Huittisissa jo pari vuosikymmentä.

Herkkuja ja huumoria

Huittisten Kotikirkolla syyskuun alussa vietetyssä juhlassa olivat läsnä Aili ja Selim Lehtisen kaikki lapset, tytär ja kuusi poikaa perheineen. Lastenlapsia ja muuta sukua sekä ystäviä oli myös koolla iso joukko.

Juhlan juonsi Huittisten kotikirkon pastori Heikki Lehtinen, joka jatkaa isänsä askeleissa evankeliumin työssä.

Musikaalisen perheen esittämää ohjelmaa oli ilo kuunnella. Erityisen vaikuttava oli laulu, jonka Selim Lehtinen lauloi puolisolleen: "Vuodet vierii armahani, silti rakas olet mulle aina". Saattoi aistia, että ne eivät olleet pelkkiä sanoja. Tästä pariskunnasta kiintymys toinen toiseensa näkyy sivullisenkin silmiin.

Lehtisten kuopus Lauri Wendelin mainitsi puheessaan äidilleen mm., kuinka äidin ja isän usko Jumalaan on puhutellut lapsia ja kuinka vanhempien sopusointuinen avioliitto on usein antanut aihetta miettiä, mikä on pitkän, harmonisen taipaleen salaisuus.

- Kuusikymmentä vuotta yhteistä taivalta – välillä se tuntuu vaikealta ymmärtää, Lauri Wendelin pohti.

Huumoriakaan ei puuttunut kaikin puolin onnistuneesta juhlasta. Lehtisten esikoinen, Sirkka-Liisa Niemi esitti "yhden naisen sketsin". Siinä hän kuvaili vanhempiensa nykyistä elämäntilannetta, jolle antavat mieluisaa maustetta jälkipolvien vierailut.

Aili ja Selim Lehtisen tuntevat voivat varauksetta yhtyä Sirkka-Liisan miniän Katja Niemen sanoihin, kun tämä totesi, että Ailin ja Selimin luona saa nauttia niin herkkuja notkuvan pöydän antimista ja pariskunnan hyväntuulisuudesta kuin myös tarinoista menneiltä ajoilta.

- Ailin käsitöistä saisi mittavan näyttelyn, Katja Niemi sanoi.

Lehtisten elämän perustana on nuoruudesta asti ollut usko Jumalaan. Tämä tuli esille myös juhlassa ja tiivistyi siellä laulettuun lauluun:

"Ihminen, kätesi yhtehen liitä,/ kaikista päivistä Jeesusta kiitä./ Aina saat muistaa: on sinulle juuri/ varattu rakkaus, siunaus suuri".

SINIKKA LEHTINEN

Merkkipäiviä

60 vuotta 3. 9. 2004 **Helga Leino** o.s. Tenkanen ja **Esko Leino,** Vaasa.

Valmistuneita

Timo Herman Leivo kansantaloustieteen maisteriksi Lappeenrannan yliopistosta. **Teija Kaarina Leivo** Jyväskylän sosiali-alan oppilaitoksesta lähihoitajaksi. Vanhemmat Sirpa ja Jukka Leivo. Sirpan vanhemmat Kirsti ja Viljo Jääskeläinen. Isovanhemmat Sanni ja Matti Huppunen.

Tradenomiksi on valmistunut 12. 8. 2004 **Elina Kukko** Jyväskylän ammattikorkeakoulusta, suoritettuaan liiketalouden ammattikorkeakoulututkinnon. (Elina on saanut mm. Pyhäjärvisäätiön opintorahan).

– Ylioppilaaksi on kirjoittanut 29. 5. 2004 **Maria Kukko** Jyväskylän Voionmaan lukiosta.
Vanhemmat Asto ja Marjatta Kukko o.s. Harjula.

Tyttärien isä, Asto Kukko on syntynyt Sakkolan Valkjärvellä, toukokuussa 1944. Sukujuuret ovat kuitenkin Pyhäjärvellä.

Isovanhemmat Aleksander ja Esteri Kukko o.s. Tenhonen, jo pois muuttaneet, tuonpuoleiseen.

Vpl. Pyhäjärvi-viiri

Säätiömme tunnuksella varustettua isännänviiriä on edelleen saatavissa. Viiriä on kahta kokoa: 350 cm ja 450 cm. Hinta 70 euroa. Tilaukset: Reino Äikiä, puh. 02-566 213

Syyskesän retki Pyhäjärvellä

Pyhäjärvelle, Musakan lomakylään, matkasi 27.-29. 8. 2004 paljon serkuksia seuralaisineen ja naapureineen. Puraset, Pulakat, Piitulaiset, Kuroset ja Lindroosit olivat yhteistuumin tekemässä tutuksi Karjalan sukua toisilleen.

Melkein kaikki olivat jotain sukua kekenään ja voidaankin sanoa, että kyseessä oli "serkusmatka" ja "Eskojen matka". Mukana olleista suuri osa oli nuoria, eikä Karjalan matkoilla muutenkaan vanhoja olla.

Matkanjohtaja Elina Puranen ansaitsee suuret kiitokset kuin myös autoilija Veli-Heikki Tuovinen, mutta kiitokset jokaiselle retkeläiselle. Esteri Halkola (Piitulainen), Salme Viitalaakso (Puranen), Leo Lindroos ja Esko Puranen olivat ainoat Kannaksella syntyneet matkalla mukana olleet ja olivat erittäin tärkeää perintötietoa jakamassa nuoremmille. Esteri on serkku Eskolle ja Salmelle. Purasen Mikon ja Hiljan kymmenestä lapsenlapsesta oli kuusi serkusta matkalla. Esko Pulakka ja Petri Kuronen toivat pyhäjärveläistä tietoa tunnetuksi valaisevilla kertomuksilla. Pulakan Anna taas on Purasen Ilkan ja Mikan serkku. Pikkuserkuksia ja sokerimuruserkkuja oli vaikka kuinka monta ja herkkuserkkukin löytyi. Koko matkan ajan kuului iloinen puheensorina ja kuultiin monet mukavat jutut pyhäjärveläisistä paikoista ja ihmisistä.

Vaalimaalta rajan takaa nousi esiin uljas merikotka leijumaan tien vierelle. Matka alkoi lupaavasti. Sitten silmiin pisti suuri avohakkuualue; että ne kehtaavat tehdä saman metsänarvon menetyksen kuin Suomessakin.

Pikkulepinkäisiä istuskeli rajan molemmin puolin Karjalassa. Sade piiskasi auton ikkunoita menomatkalla, mutta lomapäivät Karjalassa olivat aurinkoisia. Mäntykankailla oli marjastajia ja sienestäjiä kaikkialla Kannaksella. Teiden vierillä myytiin runsasta metsän satoa ohikulkijoille:

mustikkaa, puolukkaa, tatteja, kantarelleja, rouskuja. Myös rehevien puutarhojen porkkanoita ja perunoita lisukkeineen oli myytävänä.

Porsaanmäen Putinin kesähuvilan jälkeen on Kiimajärvi. Sieltä jonkin matkaa Noitermaahan päin alkavat komeat Alangon niityt, joissa esi-isämme viljelivät peltoa. Niin siellä kuin monilla muillakin hyvillä vilja- ja tattaripelloilla kasvoi nyt kaukasianjättiputkea, seittitakiaista,

nokkosta ja pujoa. Suru. Vaikka viljakasveja ei monella pellolla näkynyt, niin heinää ja niittypeltoa oli ja rehun tekijöitä kulki teillä koneineen. Sateinen kesä oli haitannut perunaviljelijöitä Kannaksellakin. Jostain syystä en nähnyt perunasadon pelastamiseksi yhdenkään leikanneen ruttoisia perunanvarsia Pyhäjärvellä ja mietin oliko se niin harvinaista vai eikö ollut tietoa tällaisesta.

Tutustuimme kahteen Kannaksen kaupunkiin. Sadesäästä johtuen teimme ensimmäisenä iltana reissun Käkisalmeen. Erityisesti Käkisalmesta jäi mieleen kunnostettu urheilukenttä. Viipurin sekä Käkisalmen linna ja rautatieasema olivat säilyneet lähes muuttumattomina. Kaupungin

rakennuksia oli korjattu, niin Viipurissa kuin Käkisalmessakin. Samoin teitä oli päällystetty. Apteekkeja tuntui olevan joka kadun kulmassa. Poikkesimme Suomeen palatessamme Viipurin torilla, jossa tavaramäärä on valtaisa.

Kannaksella oli hurjasti roskaisempaa kuin ennen. Tien vierillä mm. oli tämän tästä kaatopaikkoja ja suomalaisten käymillä bunkkereilla ja hautamuistomerkeillä oli todella paljon roskaa. Jotain lainsäädännöllistä apua pitäisi pikaisesti saada Venäjälle jäteongelmien saamiseksi kuriin.

Piitulaisen ja Purasen "pikkuserkut" Musakan rannassa.

Sukujen juurilla

Aurinko pilkisti lauantaiaamuna esiin. Lähdimme kiertämään Pyhäjärven ympäri. Riiskassa, Ruokolaisten talon kohdalla, ihasteltiin kelta-apilaa ja muisteltiin Hilja-mummon suvun vaiheita. Juho Henrikinpoika Ruokolainen, syntyi 8. 2. 1822 Juukassa, tuli perheensä kanssa mylläriksi Kannakselle ja kuoli VPL Pyhäjärvellä 26. 7. 1885. Poikansa Heikki (s. Juukassa 12. 12. 1848) oli Hilja-mummon isä. Mummoni kävi munkkien pitämää venäläistä kiertokoulua ja osasi siksi jonkin verran venäjää. Konekutojana toiminut mummoni oli työssä nuorena Viipurissa Hellmannilla (Helkama) ja kävi silloin konekutojakurssin. Mummon serkut Saimi ja Olga Ruokolainen olivat työssä Konevitsan luostarissa ja heidän kotipaikallaan kävimme. Suuri Laatokka avautui eteemme Sortanlahdessa. Siellä Laatokan rannalla kukkivat meriasterit ja pähkinäpensaista tippui rantatielle pähkinöitä. Aavalle ulapalle emme nyt päässeet, vaikka Konevitsan munkkikahvit houkuttelivat niin lähellä. Viidentien risteyksen jälkeen jatkoimme tykkitietä eteenpäin. Pyhäjärven itäpuolelle oli noussut uusia venäläisiä suuria taloja. Ajoimme ohi Kostermaan. Tolsterniemessä pysähdyimme Piitulaisen sukutalon kohdalla.

Tuttu kaivo on paikallaan ja talo, sanoi Esteri. Tunnetta sukupaikalla on vaikea kuvata ilman kyyneltä silmäkulmassa ja väristyksiä iholla. Pihalla ruskeat kanat kaakattivat, mehiläismökit täyttivät takapihan ja puutarha kurkkuhuoneineen kukoisti kuin kaikkialla Kannaksella. Venäläiset ottivat ystävällisesti vastaan mökkiinsä ja Piitulaiset saivat jäädä kävelemään kotirannan hiekalle, tutkimaan jokaisen Esterille tutun paikan ja kotitalon kulmat. Piitulaisen suvun juuret ovat Enon pitäjässä Savossa. Henrik Andersson Piitulainen syntyi 7. 3. 1850 Enon Nesterinsaaressa ja muutti asumaan Pyhäjärvelle Tolsterniemeen, jossa kuoli 2. 5.1909. Hänen vaimonsa oli Maria Henrikintr Savolainen Tolsterniemestä (2. 7. 1855-30. 12. 1837 VPL Pyhäjärvi).

Pikkuvarpuset tirskahtelivat Noitermaassa. Isot kottaraisparvet pyrähtelivät kylän keskustassa, johon oli noussut uusia taloja päällystetyn tien varrelle. Kyläkauppa oli luopunut helmitaulusta ja siirtynyt jo laskimeen. Kylmäkalustetusta Noitermaan kaupasta sai jäätelöäkin. Vesirinkelit olivat teollisia seesamsiemenrinkeleitä eikä siis vanhanajan vesirinkeleitä.

Kaikki tutut talonnimet lueteltiin, kun käveltiin pitkin kylän raitteja. Pulakat eivät valitettavasti päässeet Vanhalle mäelle sisälle, mutta kotitalo kumminkin nähtiin. Nina-mummo Purasen mummolassa otti vastaan lämpimästi. Salme ja Esko ovakin jo hyvin tuttuja, kun siellä on käyty vuodesta 1990 lähes joka kesä. Mukavalta tuntui, kun Nina-mummo muisti nimeltä Anne-Anjuskan, miniä-Elinan kuin muutkin sukulaiset. SerkuilleniTuulikille, Erjalle ja Sarille käynti isän kodissa oli ensimmäinen. Kaivotieltä sireenikujan ohi saatteli Nina-mummo meitä vielä kylän kaupalle päin ja toivotteli siunausta. Purasen vanhan äijän Michel Simonsson Purasen

(19. 5. 1849-8. 4. 1931) isoisä oli jo Noiderma 1:ssä asunut Abraham Abrahamsson

Puranen (s. 28. 10. 1786). Vanhin tiedossani oleva Puranen Noitermaassa on vuonna 1740 kuollut Olof Purain, joka oli 54 vuotias.

Noitermaan koulun lähellä, hiekkamontun reunassa, pidettiin kahvikekkerit ja sitten lähdettiin Lamminharjulle kävelemään. Lampien välillä lähes kaikki riisuivat kenkänsä, kun vesi oli korkealla. Tuli mieleen lause, "paikka, jolla seisot on pyhä". Harjulla kuuntelimme serkkuni Tuulikin lauluja ja lauloimme yhdessäkin. Täällä isoäidit tuudittivat kehdoissa ja linnut laulelivat lehdoissa...

Ruusuruohot, punasänkiöt, lehtomaitikat ja lehtoukonhatut kukkivat Pyhäjärvellä. Kaikki Karjalassa kasvaa rehevämmäksi ja isommaksi. Nekin, jotka eivät kuule enää sirkkojen siritystä, kuulevat kummasti Karjalassa - tosin kyseessä on eri heinäsirkat ja pensashepokatit. Sammakotkin ovat täällä isompia, totesivat matkalaiset. Ja koppakuoriainen oli niin valtava, että kalamiestenkin jutut jäisivät toiseksi.

Alakylän matkalaiset, Kuroset ja Lindroosit, löysivät omat juurensa. Kävin Lindroosin kotipaikalla, jossa oli asukkaita kotona. Kaksi hanhea toivotti tervetulleeksi ja kanatarhan väki säesti. Valtavalla peltoaukella sijainnut talo jäi erityisesti mieleen ja mietin kuinkahan isona Kuljunkylän Isosuon peltoja elämänsä katsellut Esko tämän maiseman näki.

Pyhäjärven kirkon seudulla kävelimme kahdesti ja sytytimme kynttilät. Syksyiset värit olivat hiipimässä maisemaan. Vielä oli kuitenkin vihreää, mutta ensimmäiset keltaiset lehdet olivat jo kellumassa Pyhäjärven aalloilla. Musakan rannan sauna ja Pyhäjärvessä uinnit virkistivät.

Ateenan kisoja tietysti seurattiin iltaisin ja huomattiin, ettei Siuron keihäspoika pärjännyt vielä niissä piireissä. Iloinen iltapuoli venyi grillikatoksessa aamutunneille ja juttua olisi riittänyt. Elokuun täysi kuu Pyhäjärvellä pilkisti esiin vain hetkeksi, mutta Karjalan lumo säilyy ja me palaamme jälleen. Matkamuistona Kiviniemestä ostin ruusukattilan, jossa kiehui kotona Kauniaisissa makoisa borssikeitto ja matkan muisteleminen jatkuu vielä pitkään.

ANNE VIITALAAKSO-KAASALAINEN, PURASTEN, PIITULAISTEN JA RUOKOLAISTEN JALANJÄLJILLÄ

Serkukset Salme Viitalaakso ja Esteri Halkola Sortanlahdessa.

Kukkojen sukujuurilla Pyhäjärven rannalla 2004

Mauri Kukko Koivumäen kotiveräjällä.

"Voisitko kirjoittaa jutun lehteen miltä sinusta tuntui käydä täällä suvun juurilla?", minulta kysyttiin jossain vaiheessa Kukkojen sukuseuran kesäkuista Karjalan matkaa. Pitkään olen mietiskellyt laulun sanoin "mitä siitä kertoisin, kysyjille vastaisin, kertoisinko köyhyyden, laudat eessä ovien vai sen kaiken rikkauden, kunnes tiesin vastauksen…" Sininen on taivas sielläkin, järvet puhtaita, luonto kaunista – vaikka pellot ovatkin kesannolla ja talot eritavalla kunnostettuja kuin mihin on Suomessa tottunut.

Etukäteen yritin kuvitella miltä nuo niin monista kertomuksista tutut paikat Pyhäjärvi, Kiimajärvi, Tiitua, Koivumäki, Tammala… näyttäisivät. Vaikka valokuviakin on joistakin niistä nähnyt ja kartoilta hahmotellut sijainteja, tämä reissu valaisi asioita paljon. Todelliset välimatkat selvisivät sekä bussikyydissä että etenkin kävellessämme Tammalasta Kiimajärven rantoja pitkin Koivumäkeen – varmuuden vuoksi yhden lenkin kahteenkin kertaan kiertäen.

Tässä rannassa on isä-Mauri uinut pienenä, kun on ollut Tiitualla mummolassa. Ja tässä talossa tuossa huoneessa on syntynyt isän vanhin sisko Lyyli, joka oli itsekin matkalla mukana kertomassa millaiselta talo siihen aikaan näytti ja kuinka suurperhe eri huoneisiin mahtui. Ihan kaikkiin huoneisiin emme sentään kurkistelleet. Talon nykyinen emäntä Serafina sai meistä nimittäin todellisia yllätysvieraita kesken pihatöidensä tuona aurinkoisena lauantaina, mutta vastaanotto oli erittäin sydämellinen kielivaikeuksista huolimatta. Juteltiin siinä sitten tulkin avulla, ja muistoksi tästä vierailustamme jätimme sukuviirin ja –pinssin. Teehetken jälkeen kiittelimme emäntää vieraanvaraisuudestaan ja siitä että saimme tulla näin yllättäen kylään, mikä on nyky-Suomessa harvinaista. Otimme ylös osoitteen, joka oli päässyt hukkumaan aikaisemmilta vierailijoilta. Hyvin Sima muisti, että on ennenkin tavannut sukumme jäseniä ja kyseli heidänkin kuulumisiaan. Bussi tuli, ja hyvästelimme tältä erää Koivumäen valkoisten syreenien kukkiessa kauniisti portin pielessä. Talon yläkertaan majoittuvat kesävieraat olivatkin jo pihalla odottelemassa, kun lähdimme jatkamaan matkaa.

Illalla Musakan lomakylässä saunan ja Pyhäjärvessä uinnin jälkeen kertailtiin kipeitäkin muistoja. Kuulin mm. miltä tuntui parikymppisestä lotasta hänen ollessaan paikan päällä todistamassa sodan julmuuksia, kun isäni setä kaatui synnyinkotinsa pihassa. Myös sotaveteraanin omakohtaiset kertomukset Äyräpäällä paluumatkalla jäivät elävästi mieleeni. Tänä vuonna 6.12. voin muistella kaikkea tällä sukumatkalla kuulemaani ja kokemaani: miten itsenäisyytemme saimme ja mitä se meidänkin suvultamme vaati. Sankarivainajia, haavoittuneita, kotiseudusta luopumista, raskasta evakkotaivalta, uuteen alkuun sopeutumista, muistojen kanssa elämistä, henkistä vahvuutta… On hyvä että asioista voidaan puhua eikä niistä tarvitse (enää) vaieta vaan tieto suvun vaiheista elää myös meidän nuorten jäsenien mielissä.

Sunnuntaina Konevitsan luostarisaaren retkellä aurinko paistoi täydeltä terältä ja tuli mieleen usein kuultu "Kyll siell kotonn Karjalass ol ain nii lämmi". Lämpimät ja erittäin mukavat muistot jäivät tästä matkasta. Suurkiitokset matkanjärjestäjille kaikesta: hyvin valittu siisti majoitus ja maittava ruoka tekivät reissusta todella miellyttävän, eikä bussissa istumistakaan ollut liikaa, kun tullistakin selvittiin jonottamatta. Kiitos matkaseurasta lisäksi kaikille mukana olleille. Ihanaa että myös "ei-enää-niin-nuoret" sukulaiset pääsivät ja jaksoivat lähteä tälle matkalle muistelemaan, ja näin siirtämään arvokasta perimätietoa eteenpäin nuoremmille sukupolville.

MARI KUKKO

Ukkosten kotiseuturetki Pyhäjärvelle

Kotiseuturetki Pyhäjärvelle Ukkosen sukuseuran nimissä tehtiin 12.–15. 7. 2004. Ukkosen sukuseuran jäseniä oli ainoastaan 12 henkeä mukana. Onneksi saimme varatun matkan täyteen, olihan meitä kuitenkin kuljettajan lisäksi 36 henkeä. Kaikki halukkaat eivät kuitenkaan mahtuneet mukaan, vaan jäivät käytännössä rannalle – niin kuin sanotaan. Mukana oli Ukkosia, Turusia, Virolaisia, Laulajaisia, Matikainen, Hämäläinen, Ollikainen ym. Useimmat olivat ensi kertaa Pyhäjärvellä. Nuorimmat matkalaiset olivat 3- ja 5-vuotiaat Elli ja Anni Kivelä – Turusen sukua Yläjärveltä. Mukana tuttu kuljettaja jo useamman vuoden takaa, Hannu Sorvari. Hannu oli lähtenyt jo anivarhain ajoon Luvialta, josta ensimmäiset poimittiin kyytiin. Sen jälkeen oli vuorossa Pori, Nakkila, Tampere, Hämeenlinna, Riihimäki, Helsinki ja Vaalimaa. Kaunis aurinkoinen päivä saatteli meitä aina Pyhäjärvelle saakka. Pysähdyimme välillä Viipurissa, jossa voi tehdä ostoksia. Sieltä jatkettiin Pyhäjärven Lomarantaan, jossa Antti oli meitä vastaanottamassa, ystävällisenä kuten aina ennenkin. Majoitus sujui ennätysajassa ja kohta soikin kutsu ruokapöytään. Ensimmäisenä iltana uni maistuikin kaikille, olihan matkan rasitukset nukuttava pois.

Toinen päivä valkeni myös aurinkoisena. Tänään oli ohjelmassa retki Konevitsan saarelle. Antti Musakka tuli oppaaksi meille. Sortanlahdessa meitä kohtasi suuri yllätys. Sinne oli rakennettu uusi laituri ja suuri laiva odotteli meitä kyytiinsä. Äkkiä huomattiin, ettemme olleet ainoat Konevitsan saarelle lähtijät, vaan 2 muuta linja-autolastia oli myös menossa sinne. Laatokalla oli kuulas, kirkas ilma – hieman aaltoja, mutta ne eivät paljon meitä haitanneet. Saavuimme Konevitsan saarelle. Laiturilla olivat munkit vastaanottamassa meitä laivasta. Antti Musakka otti nyt meidät, kolme linja-autollista ihmisiä vastuulleen ja selosteli meille Konevitsan historiaa hyvällä asiantuntemuksella. Hän vei halukkaat saarikierrokselle ja kuuluisalle Hevoskivelle – entiselle uhrikivelle. Tunne oli sellainen kuin luostarin henget olisivat seuranneet meitä kaikkialle, joka paikassa sen aisti. Kahvihetken ja ostoksien jälkeen olimme valmiit jättämään taaksemme Konevitsan saaren.

Laiturilla, ennen laivaan menoa allekirjoittanut lausui Ilmari Pimiän runon: Laatokka, jossa sanotaan näin: "Miten laajana Laatokka aukeekaan, miten sykkii sen valtava syli" tai toisessa kohdassa näin: "Sen on Karjalan kunnia kuohuissaan, se on kansan kärsivä povi".

Laiva kyyditsi meidät Sortanlahteen ja kohta olimme taas linja-autossa. Tulomatkalla ajelimme vielä Yläjärvelle katsomaan Turusen Arvon ja Huhtalan Raijan kotiraunioita, rakennuksia ei ollut jäljellä yhtään. Jotkut kävelivät myös Yläjärven rannassa. Vietimme siinä sitten kahvihetken ja ihailimme maisemia. Musakalle palasimme juuri sopivasti ruokaaikaan. Saunat olivat lämpiminä ja Pyhäjärven aallot kutsuivat uimaan.

Illalla sitten kokoonnuimme kaikki huvikatokseen viettämään yhteistä illanviettoa. Yhteislaulu raikui suvi-illassa. Pyhäjärvi välkkyi puiden lomitse ja ilta oli kaunis ja lämmin. Matikaisen Matti oli taitava ohjelman esittäjänä. Kuulimme Rautavaaran "Korttipakan" ja paljon muuta. Allekirjoittanut lauloi yksinlauluja mm. "Muistat sie viel" sekä monta muuta tuttua laulua ja lausui Eeva Kilven runon "Mie rakastin sinnuu ku Karjalaa" ja useita muita runoja. Pikkutytöt Elli ja Anni esiintyivät myöskin laulamalla ja vitsejä kertomalla. Nauru täytti pian koko huvikatoksen ja Turusen Arvo oli sanonut nuortuneensa jopa 10 vuotta! Ilta oli jo pitkällä ja ilma viilentynyt, kun siirryimme kaikki omiin huoneisiimme nukkumaan.

Seuraava aamu oli hieman pilvinen ja sumusateinen. Oli kotiseuturetkien aika. Lohijoelle lähti linja-auton mukana Ukkosia Maila ja Vieno sekä Honkasalon Raimo, ensikertalaisia oli mukana Eeva ja Erkki Järvi Porista, Timo, Esa ja Marjatta Ukkonen Nakkilasta, Virolaisia Helka ja poikansa Oktave Piclin (ranskalaisia), Taipalkosken Mikko ja Kaija sekä Laulajaisen Pentti. Osa porukasta jäi Musakalle ja allekirjoittanut pääsi Matikaisen Matin ja Jääskeläisen Tapion kanssa Noitermaan kierrokselle. Kyllä oli mahtavaa nähdä Pikojoen koski ja mylly, joka on kuulunut Fazerille aikoinaan. Kävimme myös Matin syntymäkodissa Miissuassa, jossa asuu venäläinen perhe. Illalla vielä kävimme linja-autolla Käkisalmessa toriostoksilla ja totesimme hinnat hyvin halvoiksi. Sinne palataan ensi kesänä uudelleen, useimmat olivat sitä mieltä.

Ruokailun ja saunan jälkeen oli ilta kaunistunut ja siirryimme huvikatokseen tanssin merkeissä. Jouduimme tanssimaan levyjen tahdissa, koska Käkisalmen tyttöduo ei voinut tulla, kun toinen heistä oli lähtenyt toiselle paikkakunnalle – tosin väliaikaisesti.

Paistelimme vielä makkaraa grillikatoksessa ja vietimme näin iltaa ennen kuin siirryimme levolle. Seuraava aamu toi arjen, eli kotimatka oli edessä. Järjestäydyimme valokuvaan ja hyvästeltyämme Musakan Antin lähdimme ajelemaan kohti Viipuria. Pysähdyimme sankarihautausmaan kohdalla ja pidimme siellä hiljaisen hetken. Raimo Honkasalo piti pienen puheen, hän sanoi: "Ukkosen sukuseura ja me kaikki muut läsnä olijat kunnioitamme sodassa henkensä menettäneitä sankarivainajia ja heidän muistoaan. Veisasimme yhdessä Suvivirren sanoin: "Mun sieluni sä liitä myös äänes kuorohon ja armon Herra kiitä kuin laupias hän on".

Jatkoimme kotimatkaa kauniin sään vallitessa. Keittelimme vielä kahvit menomatkalla ennen Viipuria. Uskoisin, että kaikki matkalaiset olivat tyytyväisiä matkaan, kun Turusen Arvo sanoi allekirjoittaneelle, että laita Laila ensi kesän matkalle hänen nimellään 10 henkilöä.

Viipurissa sitten viimeisetkin ruplat vaihtuivat kotiintuliaisiksi. Huomasimme muuten, että Viipurin tori oli rauhoittunut, rosvokoplat olivat häipyneet ties minne ja ostoksia sai tehdä rauhassa, kristallit ja liinat kun ovat huomattavasti halvemmat Viipurissa kuin Tallinnassa.

Mennessä vielä ostoksia tehtiin Sorvalin valinnassa ja TaxFreessä. Tullimuodollisuuksien jälkeen olimme taas turvallisesti rakkaassa Suomen maassa. Matka oli taas kerran onnistunut. Kiitos kaikille teille mukana olleille, te teitte matkasta mielenkiintoisen ja hauskan. Tervetuloa mukaan ensi kesänä 4.–7. 7. 2005. Soita 040 504 9135.

Matkanvetäjä
LAILA INNANEN
o.s. Inkinen, Anselmin ja Tyynen tyttö Lohijoelta

Ukkosen sukuseuralaiset Karjalassa.

Pentti Päiväläinen
vahtimestari-suntio, eläkel.

Vpl Pyhäjärveltä, Kahvenitsan kylästä pyrkimässä Tampereen kunnanvaltuustoon. Arvot: Kristilliset elämänarvot, isänmaallisuus, oikeudenmukaisuus, rohkeus olla omaa mieltään ja sanoa se myös julki. Verenperintönä karjalaisuus. Ikääntyvien ihmisten asiat sydämenasiana.

KD
Kristillisdemokraatit

”Joka tuntee menneet, sillä on tulevaisuus”

Meitä Karjalassa syntyneitä on vielä jonkin verran elossa. Niitä, joilla on oma kokemus ja muistot kotiseudustamme Vpl. Pyhäjärven Konnitsan kylästä. Haluaisimme tuoda tietomme kylämme jälkipolville julkaisemalla

Konnitsan kyläkirjan 2

Keräämme siihen ensisijaisesti kuvia kotikylästämme, sen oloista ja ihmisistä lyhyiden tarinoiden joukkoon. Jos Sinulla on kuvia ja kertomuksia kylästämme, pyytäisimme saada ne käyttöömme.

Kirja kootaan harrastuksena ilman palkkakustannuksia. Painatus maksaa kuitenkin paljon, minkä vuoksi tarvitsemme tukea lahjoituksista ja kirjan ennakkomyynnistä. Toivomme Sinun tukevan hankettamme. Ainakin 250 sivua käsittävän kirjan toivomme valmistuvan vuonna 2006.

Kirjoitukset sekä kuvat ja niihin liittyvät tiedot pyydetään lähettämään osoitteella Ensio Näriäinen, Siikinkatu 2 B 14, 33710 Tampere. Ne palautetaan kopioinnin jälkeen takaisin. Kirjan ennakkohinta on 29 euroa. Ennakkomaksut ja lahjoitukset pyydämme osoittamaan tilille Nordea Ylöjärvi 144335-55600 Konnitsan kyläkirja 2 toimikunta.

TOIMIKUNNAN PUOLESTA
TOIVO LUUKKANEN,
PUHEENJOHTAJA.
KYSELYIHIN VASTAA
ENSIO NÄRIÄINEN PUH.
0400 921 945
JA SÄHKÖPOSTI
ENSIONN@KOLUMBUS.FI

TAPAHTUMAKALENTERI

Tampereen seudun Vpl. Pyhäjärvikerho kokoontuu Vanhalla Kirjastotalolla 10. 10. 2004 klo 13. Johtokunta koolle tuntia ennen, eli klo 12. Tervetuloa joukolla mukaan entiset ja uudet jäsenet.

Lahden seudun Vpl. Pyhäjärvi -kerhon kuukausikokoukset syyskaudella: Lokakuun kokous pidetään torstaina 7. p:nä klo 13.00 Ravintola Wanhassa Herrassa, Laaksokatu 17. Marraskuun kokous on samassa paikassa torstaina marraskuun 4. p:nä myös klo 13. Pistäpä mieleen ja kalenteriin. Tervetuloa. Johtokunta.

Huittisten, Vammalan ja Äetsän karjalaiset perinteinenmuistojen ilta Huittisten seurakuntakeskuksessa sunnuntaina 7. 11. klo 17. Tervetuloa!

PERINTEINEN KARJALAINEN PIKKUJOULURISTEILY TALLINNAAN 21.-22.11.2004 m/s ROMANTIKALLA

LomaLinja
tourneo

Jälkilöylyissä muisteltiin kesän matkoja

Sanan jälkilöylyt keksi aikoinaan edesmennyt Heikki Karttunen. Karismaattisena matkanjohtajana hän vei matkalaisia Karjalaan yli kymmenen vuoden ajan. Matkoilta palattaessa syntyi tarvetta kokoontua yhteen muistelemaan matkaa ja katsella valokuvia kuvia, sekä kerrata kokemuksia. Silloin Heikki keksi, että kokoonnutaan jälkilöylyjen merkeissä.

Jo Heikin kanssa matkanvetäjänä toiminut Erkki Väyrynen ja Markku Pulakka noudattavat myös tätä jo perinteeksi tullutta tapaa ja syyskuun alussa kokoonnuttiin Suoniemen Niukkasen navetassa. Ja se navetta ei olekaan tavallinen karjasuoja vaan entisöity karjan jälkeen hienoksi juhlahuoneistoksi, jossa on vietetty monenlaisia juhlia. Tällä kertaa osallistujia oli monelta paikkakunnalta noin 50 henkilöä.

Joka vuosi joku matkalaisista saavuttaa sen viimeisen rajan. Tänä vuonna hiljennyimme Pentti Pulakan muistolle. Varsinaista ennalta sovittua ohjelmaa ei ole, vaan jokainen tuo vapaamuotoista ohjelmaa seurustelun sekaan. *Anna-Liisa Heikkilän* mielessä oli äskettäin televisioitu valtakunnallinen jatkosodan päättymisjuhla. Hän luki teoksesta Vaellusvuodet noitermaalaisten muistikuvia viimeisistä päivistä Pyhäjärvellä ennen jatkosodan päättymistä.

Viime kesän matkalla oli mukana inkeriläissyntyinen *Elviira Nässi*. Hänen äitinsä oli asunut Salitsanrannalla ja sukututkijana hän oli myös kiinnostunut paikoista, jossa sukua on asunut. Ja sukututkimuksen myötä hän on löytänyt sukulaisiaan niin Siperiasta kuin Uudesta-Seelannista, joissa hän myös käynyt. Venäjänkielen taitoisena hän oli hyvä tulkki Karjalassa, josta matkalaiset häntä kiittelivät.

Elviira kertoi oman elämäntarinansa. Hän on syntynyt Venäjän Kazahstanissa, joka oli yksi inkeriläisten pakkosiirron alue. Koskettavassa tarinassaan hän totesi, että inkeriläiset olivat kaikki myös evakkoja. Jouduimme jättämään kodit, omaisuutemme takavarikoitiin ja siirryimme ankeisiin uusiin olosuhteisiin. Luja luottamus Jumalaan antoi voimaa kestää monet vaikeudet. Nyt Elviira on asunut perheensä kanssa jo toistakymmentä vuotta Suomessa. Lahjakkaana laulajana, hän esitti puheensa päätteeksi kauniin inkeriläisen laulun.

Elina Puranen oli sukulaistensa kanssa palannut viikko sitten Karjalasta ja kertoi uunituoreet terveiset Pyhäjärveltä.

Äetsäläinen *Heikki Salli* kertoi karjalaisten tulosta jatkosodan jälkeen Satakuntaan. Hän tunsi syvää myötätuntoa karjalaisia kohtaan, inkeriläisistä puhumattakaan. Hän palautti mieleen myös jatkosodan raskaat taistelut, jossa hänenkin sukulaismiehiään kaatui. Jotain hyvääkin se sota toi. Hän sai hyvän puolison Hassinmäen tytöstä Annikki Skaffarista. Satakuntalaismiehen myötäelävä puhe lämmitti meidän karjalaisten mieliä.

Välillä laulettiin, seurusteltiin, syötiin ja juotiin ja suunniteltiin jo ensi kesän matkoja. Niukkasen perheelle sydämelliset kiitokset.

SALME RINTALA

Kiitokset

Sydämelliset
KIITOKSET
kultahääpäiväämme muistaneille.
Elli ja Veikko Marjamäki

Vuoden 2004 Huittisten Sakkola-juhlien 3 tunnin juhlavideo VHS tai DVD saatavissa. Hinta 20 e +lähetyskulut.

Tilaukset: Yrjö Inkinen puh. (02) 569 542 tai 0500-132 231

Karjalaiset mukana Kuulutko Sukuuni? -tapahtumassa

Karjalan Liiton sukuseurapäivää vietetään tällä kertaa *Kuulutko Sukuuni?* -tapahtuman yhteydessä 16.–17. 10. Tikkurilan lukiossa, Valkoisenlähteentie 53, 01370 Vantaa. Viikonlopun kestävässä tilaisuudessa on luentoja sukututkimus- ja sukuseuratoimintaan liittyvistä aiheista ja siellä esitellään myös Karjalan Liiton sukuseuratoimintaa, muun muassa sähköisiä sukututkimuspiirejä. Samassa paikassa pidetään myös Karjalaisten sukuyhteisöjen liiton sääntömääräinen kokous lauantaina 16. 10. aamupäivällä.

Kuulutko Sukuuni -tapahtuma on kaikille kiinnostuneille avoin. Sen tarkoituksena on tuoda sukututkimusharrastusta ja siihen liittyviä toimintoja tutuksi ja esitellä myös harrastukseen liittyvää perinnettä ja historiaa kaikille kiinnostuneille. Molempina päivinä on kolme luentoa.

Kuulutko Sukuuni -tapahtuma on Suomen suurin vuosittainen sukututkimustapahtuma ja sen järjestää Vantaan Seudun Sukututkijat ry. Tapahtuma on avoinna lauantaina klo 10–17 ja sunnuntaina klo 10–16. Vapaa pääsy. Tervetuloa!

vpl. Pyhäjärvi

Lehtemme lokakuun numero tehdään 21. 10. 2004. Tähän lehteen tarkoitettu aineisto on oltava toimituksessa 11. 10. 2004 mennessä.

vpl. Pyhäjärvi

Tilauslomake uusille Vpl Pyhäjärvi-lehden tilaajille

(Tätä lomaketta voivat käyttää ainoastaan kokonaan uudet tilaajat.)

Tilaushinta 20 euroa/vuosi

Tilaajan nimi_____

Osoite_____

_____

Laskutusosoite, jos se on eri kuin tilaajan osoite

_____

_____

Lomake lähetetään Vpl Pyhäjärvi-lehden taloudenhoitajalle Reino Äikiälle os. 32700 Huittinen.

www.vplpyhajarvi.fi

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija:
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Vastaava toimittaja
Erkki Pärssinen
38300 Kiikka
puh. (03) 513 5150

Salme Rintala
Korkeemäenkatu 26 A 26
37100 Nokia
puh. (03) 341 0551

Reino Äikiä
Nokkamäentie 256
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213

Toimituksen osoite:
Reino Äikiä
32700 Huittinen
puh. (02) 566 213
matkapuh. 040 769 5775
fax (02) 566 218
e-mail: reino.aikia@esanet.fi

Sivunvalmistus:
Oy Tyrvään Sanomat
Painopaikka:
Satakunnan Painotuote Oy, Kokemäki